

การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน

นายเกียรติศักดิ์ จีระธีรนาถ

003618

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานพณ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัญชิตมหาบัณฑิต

แผนกริชการบัญชิต

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๑๘

15194864

ADEQUATE DISCLOSURE IN FINANCIAL STATEMENT

Mister Kaittisak Jelatianianat

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fullfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Accountancy

Department of Accountancy

Graduate School

Chulalongkorn University

1975.

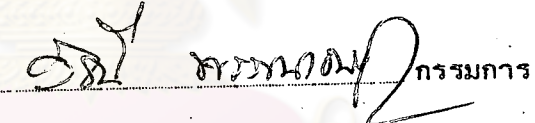
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นหน่วยงานหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ นิตยา น. อ. ประธานกรรมการ

 กรรมการ

 กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ศาสตราจารย์พิเศษ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา

บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัว ข้อวิทยานิพนธ์

การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน

ชื่อ

นายเกียรติศักดิ์ จีระเชียรนาถ

แผนกวิชา

การบัญชี

ปีการศึกษา

2517

บทคัดย่อ

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า การเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอในงบการเงิน มีความ
จำเป็นและสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อผู้ใช้งบการเงิน เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน
ก่อนตัดสินใจ และไม่เพียงแต่ผู้ที่สนใจจะลงทุนในกิจการนั้น ๆ ที่จำเป็นต้องได้รับข้อมูลอย่างเพียงพอ
ยังมีบุคคลกลุ่มอื่นที่จำเป็นต้องใช้งบการเงินอีก และแต่ละกลุ่มย่อมมีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้
เพียงพอเพื่อการวิเคราะห์หาข้อเท็จจริงที่ตนต้องการทั้งสิ้น ในประเทศไทยปัจจุบันนี้ยังไม่มีมาตรฐาน
ใดที่จะกำหนดขอบเขตการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินอย่างเพียงพอได้อย่างเหมาะสมและเป็นประ
โยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายตามสมควร แม้ว่าจะมีบทบัญญัติตามกฎหมายบังคับเกี่ยวกับการเปิดเผย
ข้อมูลในงบการเงินสำหรับกิจการบางประเภทที่ประกอบธุรกิจอันกระทบกระเทือนถึงความปลอดภัย
หรือผาสูกแห่งสาธารณชน แต่การเปิดเผยข้อมูลตามที่มีบัญญัติโดยกฎหมายดังกล่าวก็ยังอยู่ในขอบเขตที่
จำกัดมาก เพราะกิจการอื่น ๆ ยังไม่ได้ยึดถือสิ่งใดเป็นมาตรฐานแน่นอนในการเปิดเผยข้อมูลในงบ
การเงินต่อสาธารณชน การปฏิบัติในเรื่องนี้ยังขึ้นอยู่กับความประสงค์ของผู้เสนองบการเงินในอันที่
จะเล็งเห็นความสำคัญในการเปิดเผยข้อมูลให้เพียงพอหรือไม่ และผู้สอบบัญชีอิสระมีมาตรฐานการ
ปฏิบัติงานในระดับสูงก็มีส่วนผลักดันให้ผู้เสนองบการเงิน เสนออบในรูปแบบที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการ
เงินมากยิ่งขึ้น

สืบเนื่องจากการไม่มีมาตรฐานหรือข้อกำหนดที่เหมาะสมดังกล่าว จึงเป็นปัญหาใหญ่ที่ผู้ใช้งบ
การเงินต้องใช้ความระมัดระวัง และวิจารย์ญาณเป็นพิเศษในการพิจารณาข้อมูลจากงบการเงิน เพื่อ
ใช้เปรียบเทียบกับธุรกิจที่มีลักษณะการดำเนินงานที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันในการตีที่ธุรกิจ เหล่านั้น
เปิดเผยข้อมูลมากน้อยต่างกัน

ปัญหาหรือข้อจำกัดดังกล่าวข้างต้น เป็นอุปสรรคหรือข้อขัดขวางอย่างหนึ่งในการขยายการลงทุน และการดำเนินการของตลาดหุ้น ทั้งนี้เพราะผู้ที่สนใจจะลงทุนขาดข้อมูลที่เพียงพอเพื่อประกอบการตัดสินใจ จึงทำให้ขาดความเชื่อมั่นในการตัดสินใจเพื่อจะลงทุน

ด้วยเหตุดังกล่าว จึงเป็นแรงผลักดันให้สนใจที่จะทำการศึกษาและทำการวิจัย เพื่อเสนอรูปแบบและข้อมูลขั้นต่ำที่ผู้เสนองบการเงินควรจะเสนอต่อสาธารณชน โดยทำการศึกษาหลักการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอจากแนวความคิด หรือข้อเสนอแนะของนักบัญชีที่มีชื่อเสียง ตลอดจนกฎข้อบังคับ แลกเปลี่ยน หรือข้อเสนอแนะของสมาคมวิชาชีพ ทั้งของต่างประเทศ คือประเทศอังกฤษ และสหรัฐอเมริกา ทำการศึกษากฎหมายทั้งของต่างประเทศและของประเทศไทย หลังจากทำการศึกษาและวิเคราะห์แนวทางจากนักบัญชี สมาคมวิชาชีพ และกฎหมาย แล้วจึงเสนอรูปแบบและข้อมูลขั้นต่ำให้ผู้เสนองบการเงินยึดเป็นมาตรฐานในการเปิดเผยข้อมูล เพื่อเป็นประโยชน์ของผู้ใช้งบการเงินตามสมควรโดยไม่ทำให้กิจการได้รับความกระทบกระเทือนหรือเสียหายจากการเปิดเผยข้อมูลนี้ จึงหวังว่าผลการวิจัยครั้งนี้คงใช้เป็นแนวทางในการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินอย่างเพียงพอ และแนวทางให้รัฐบาลหรือผู้มีอำนาจดำเนินการปรับปรุงการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินให้มีมาตรฐานที่ดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

เพื่อให้ได้มาตรฐานที่เหมาะสมและมีผลบังคับในทางปฏิบัติ ควรที่สมาคมวิชาชีพจะร่วมกันกำหนดมาตรฐานขึ้น แล้วเสนอมาตรฐานนี้ให้รัฐบาลออกเป็นกฎหมาย เพราะกฎหมายมีการกำหนดบทลงโทษ ในขณะที่เดียวกันสมาคมวิชาชีพควรที่จะชักจูงให้สมาชิกกระสีถึงศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพด้วย หากมีการประสานงานกัน เช่นนี้แล้ว มาตรฐานการเปิดเผยข้อมูลที่ดีและเหมาะสมจะสามารถนำมาปฏิบัติได้ในประเทศไทยในอนาคตอันใกล้

Thesis Title : Adequate Disclosure in Financial Statement

Name : Kiattisak Jelatianlanat

Department : Accountancy

Academic Year : 1974

ABSTRACT

It is being generally accepted that an adequate disclosure in financial statement is necessary for and important to those who use it to analyse the financial data of any business before making any decision. Not only those who are interested in investing in such business who must be supplied with an adequate data, but also there are others who need to use the financial statement. They all require sufficient data so that the true financial position that they wish to know could be analysed. In Thailand at present time, there is still no exact guideline adequate disclosure in financial statement that will properly benefit those concerned. Although there are regulations, by-laws, concerning the adequate disclosure in financial statement of certain types of business which may affect peace and public safety, such disclosure is very limited because there is still no proper standard for other businesses regarding this disclosure. In practice it also depends on the person who submits the financial statement whether he recognizes the importance of sufficient disclosure or not. An auditor who maintains a high standard in his work plays an important role in pushing the former to put forward a financial statement which is in the form that is useful to those who require the use of it.

Owing to the lack in standard or suitable regulations in disclosure in financial statement, those who have to use it must be careful and must use good judgement when examining the data in such statement in order to compare two similar types of business which disclose different amount of data.

The above problem is an obstacle to expansion in investment and in operation of securities' market because those who are interested in investment lack sufficient data from which a decision whether to invest or not could made.

These reasons encourage the author to study the proper form of financial statements when they are presented to the public. Suggestions of well-known accountants, various pronouncements or suggestions of professional institutes in England and the U.S.A. should be considered. The regulations and pronouncements made by institutes in Thailand and other countries should also be studied after which a presentation-form of financial statement can be established and take it as a standard for sufficient disclosure. To benefit those who require sufficient disclosure of data in the financial statement without any damage to the business concerned by such disclosure, it is hoped that the result of this analysis will pave the way for the Government of those who are authorized to improve the standard of what might be called the adequate disclosure in financial statement.

In order to attain a suitable standard which can be enforced in practice, all members of the professional institute should join together in establishing a certain standard and submit it to the Government to legalise it in order that penalties can be imposed. If this can be done then in the near future Thailand will have a proper standard for the adequate disclosure in financial statement.

คำนำ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จขึ้นด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณเป็นจำนวนมาก กล่าวคือ

ศาสตราจารย์เพ็ญแข สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อาจารย์ผู้ควบคุมงานวิจัย ซึ่งได้สละเวลาเป็นจำนวนมากในการให้คำแนะนำ ตลอดจนตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับร่าง จนกระทั่งสำเร็จเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

อาจารย์ประยูร เถลิงศรี ได้กรุณาให้ยืมเอกสาร และให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์อย่างมาก ต่องานวิจัยครั้งนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วีรณี พรรณเชษฐ์ ซึ่งร่วมเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์นี้ ได้ให้ความกรุณาเป็นอย่างสูงที่ได้สละเวลาอ่านวิทยานิพนธ์นี้ เพื่อให้ทันกำหนดสอบ

อาจารย์อุภาศรี กฤษณามระ ได้กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างมากในการถอดความ และการแปลภาษาอังกฤษ

Mr. Ray Garrett, Jr. ประธาน SEC และ John C. Burton นักบัญชีใหญ่ (Chief Accountant) ของ SEC. ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของสถาบัน นอก จากนี้ยังได้ส่งเอกสารเป็นจำนวนมากที่ให้ประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

คุณพารณ อิศรเสนา ณ อยุธยา คุณท่านุ ธรรมมงคล คุณสุวัฒน์ สุภัทรเกียรติ และ คุณพิณิต วงศ์มาศ ให้การสนับสนุนข้อคิดเห็นและกำลังใจในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างมาก

เพื่อร่วมงานที่กรุณาช่วยพิมพ์อย่างเร่งด่วน และตรวจทานอย่างถี่ถ้วน เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ทันตามกำหนดเวลา

ท่านที่มีได้กล่าวนามข้างต้นที่มีส่วนช่วยเหลือ และให้ข้อคิดเห็นต่องานวิจัยครั้งนี้ทั้งทางตรง และทางอ้อม จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้

หากมีส่วนดีหรือประโยชน์ใดที่จะพึงบังเกิด เนื่องจากวิทยานิพนธ์นี้ ขออุทิศเพื่อบูชาคุณพ่อแม่
ครูอาจารย์ สถาบันที่เคยศึกษา ตลอดจนผู้มีพระคุณที่กล่าวข้างต้น ส่วนข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดหาก
พึงมี ผู้เขียนขอน้อมรับแต่เพียงผู้เดียว

ในโอกาสนี้ผู้เขียนใคร่ขอขอบพระคุณ และขอบคุณเป็นอย่างสูงต่อท่านที่กล่าวนามและไม่กล่าว
นามข้างต้น ตลอดจนผู้ที่จะทำการวิจัย เพื่อปรับปรุงมาตรฐานการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของ
ประเทศไทยให้สูงขึ้นในอนาคต

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ - ภาษาไทย

ก

บทคัดย่อ - ภาษาอังกฤษ

ค

คำนำ

จ

รายการรูปประกอบ

ช

รายการตารางประกอบ

ณ

บทที่

1. บทนำ

1

2. ลักษณะของการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน

4

3. ขอบเขตของการเปิดเผยข้อมูล

11

4. กฎหมายเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล

34

5. วิธีการเปิดเผยข้อมูลที่ปฏิบัติในประเทศไทย

44

6. บทวิจารณ์

88

7. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

101

บรรณานุกรม

207

ภาคผนวก

210

ประวัติย่อผู้เขียน

277

รายการรูปประกอบ

รูปที่

1. ผู้เกี่ยวข้องกับงบการเงิน

หน้า

103

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. งบดุล ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด	45
2. งบดุล ธนาคารไทยธน จำกัด	46
3. งบดุล ธนาคารกสิกรไทย จำกัด	48
4. งบแสดงทรัพย์สินและหนี้สิน ธนาคารเซสแมนแอสตัน เอ็น.เอ.	52
5. งบกำไรขาดทุน ธนาคารเซสแมนแอสตัน เอ็น.เอ.	53
6. รายการย่อแสดงหนี้สินและสินทรัพย์ ธนาคารโตเกียว จำกัด	57
7. งบกำไรขาดทุน ธนาคารโตเกียว จำกัด	58
8. งบดุล บริษัทสินอุตสาหกรรมไทย จำกัด	60
9. งบกำไรขาดทุน และกำไรสะสมที่ยังไม่ได้จัดสรร บริษัทสินอุตสาหกรรมไทย จำกัด	61
10. งบดุล บริษัทคาเธ่ย์ทรัสต์ จำกัด	64
11. งบดุล บริษัทอากเนย์ประกันภัย จำกัด	66
12. บัญชีกิจการประกันอัคคีภัย บริษัทอากเนย์ประกันภัย จำกัด	67
13. บัญชีกิจการประกันภัยเบ็ดเตล็ด บริษัทอากเนย์ประกันภัย จำกัด	68
14. งบดุล บริษัทนิวซีแลนด์อินชัวร์นซ์ จำกัด	69

	หน้า
15. รายละเอียดทรัพย์สินเบ็ดเตล็ด บริษัทนิวซีแลนด์อินชัวร์รันซ์ จำกัด	70
16. บัญชีการค้ากำไรและขาดทุน บริษัทนิวซีแลนด์อินชัวร์รันซ์ จำกัด	71
17. รายละเอียดค่าใช้จ่ายดำเนินงาน บริษัทนิวซีแลนด์อินชัวร์รันซ์ จำกัด	72
18. รายการย่อแสดงสินทรัพย์และหนี้สิน บริษัทอเมริกันอินเตอร์เนชันแนล แอลชัวร์รันส์ จำกัด	73
19. งบดุล บริษัทสวนบ้านอ่างจันทบุรี จำกัด	75
20. บัญชีกำไรขาดทุน บริษัทสวนบ้านอ่างจันทบุรี จำกัด	76
21. งบดุล บริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด	77
22. งบกำไรขาดทุนและกำไรสะสมที่ยังไม่จัดสรร บริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด	79
23. งบดุลบริษัทบางกอกอินเตอร์คอนติเนนตอลไฮเต็ลส์ จำกัด	85
24. งบเงินได้และรายได้สะสม บริษัทบางกอกอินเตอร์คอนติเนนตอล- ไฮเตล จำกัด	86
25. งบแสดงการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงิน บริษัทบางกอกอินเตอร์- คอนติเนนตอลไฮเตล จำกัด	87